

2023

הוד השרון

קהילה וטבע במרכז

ד"וח מבקר העירייה 2023 ספר התקצירים

2023

ספר תקצירים

פתח דבר

דוח הביקורת לשנת 2023 עוסק במגוון תחומים העומדים בליבת העשייה של העירייה. נושאי הביקורת נבחרו בהתאם לתוכנית העבודה ולנושאים נוספים, שעלו במהלך השנה.

להלן תקציר עיקרי הממצאים, המסקנות וההמלצות בנושאים שנבדקו בשנת 2023. אני מקווה שהדוח ישמש ככלי עזר מועיל לשיפור ניהול ותפקוד העירייה.

דוח הביקורת לשנת 2023 כולל ממצאים, מסקנות והמלצות בנושאים שנבדקו כדלקמן:

1. עמותת ספורטאי הוד השרון

עמותת ספורטאי הוד השרון מס' 580402709 (להלן: "העמותה") נוסדה בשנת 2003 כעמותה להתעמלות וספורט. העמותה פועלת תחת ההתאחדות לכדורגל בישראל ובבעלותה קבוצת הבוגרים ומחלקת הנוער. כל כרטיסי השחקן של כל השחקנים מקבוצת הבוגרים וכל הזכויות הם בבעלות העמותה ורשומות תחתיה בהתאחדות לכדורגל.

במסגרת הביקורת בחנו את נאותות פעילות העמותה בשנים 2020-2022 ואת נאותות דיווחי העמותה לעירייה לצורך קבלת תמיכות.

2. מתקני משחקים וכושר

במסגרות הביקורת בחנו את נאותות פעולות העירייה לאחזקת מתקני משחקים וכושר ולהבטחת שימוש בטוח בהם על ידי הציבור הרחב.

3. פיקוח ואכיפה בתחום החנייה

העירייה אוכפת איסורי חנייה בהתאם לחוק העזר העירוני וזאת על מנת לשמור על הסדר הציבורי, תנועה וביטחון. בדקנו האם הכלים העומדים לרשותה, לצורך מילוי תפקידה, עונים על האתגרים הקיימים בעיר בתחום, האם רשות החנייה עושה הם שימוש הולם ומשכיל והאם התפוקות הולמות את האתגר ואת ההשקעה.

4. אגרת שולחנות וכיסאות

בתי עסק המעוניינים להציב שולחנות וכיסאות ברחוב נדרשים לקבל היתר מהעירייה ומחויבים באגרה שנתית. גובה האגרה נקבע בחוק העזר העירוני ומחושב בהתאם לשטח המשמש בפועל להצבת השולחנות והכיסאות. תקציב הכנסות העירייה מנושא זה בשנת 2023 עמד על 100,000 ₪. במסגרת הביקורת בחנו את הליך הטיפול בבקשות בתי עסק להצבת שולחנות וכיסאות, הליך מתן ההיתר וחייב אגרה בהתאם לחוק.

ספר תקצירים

5. בולענים

לאור תדירות אירועי הבולענים בעיר¹, ביקשה הועדה לענייני ביקורת לערוך ביקורת בנושא. במסגרת הביקורת בחנו את הנסיבות הקשורות לאירועי הבולענים, ניתחנו את הסיבות לבולענים ובחנו האם קיים מכנה משותף לאירועי הבולענים לצורך הפקת לקחים לעתיד. בנוסף בחנו את תהליך הפקת לקחים שביצעה העירייה אחרי כל אירוע וניתחנו את התהליכים הפנימיים בעירייה להתמודדות ולמניעת אירועים מסוג זה, כולל קיומם של נהלים מתאימים.

6. הטיפול בצוברי גז

במסגרת הביקורת בחנו את אופן טיפול העירייה בצוברי גז וכן את הליכי הרישוי, הפיקוח ומתן תעודת הגמר. כמו כן, בחנו את הליך הסדרת צוברים ישנים ואת דרישות הבטיחות לטיפול ואחזקת הצובר לאחר התקנתו לרבות קיום מסמכים ואישורים נדרשים.

7. ניהול קנסות הפיקוח העירוני במערכת

במסגרת הביקורת בנושא "אגרת שולחנות וכיסאות" נמצא שחלק מהקנסות לא טופלו, לא צברו תוספות והצמדה ולא בוצעה לגביהם אכיפה - למעשה, ראינו שבמהלך 2020 - 6/2023, 410 קנסות בסך כולל של כ- 240 אלף ₪ נעצרו בסטטוס שלהם ולא התקדמו בתהליך. במסגרת עבודת הביקורת הוצאנו דוח מיוחד לטיפול בתקלה על מנת למנוע הפסד כספי לעירייה.

ברצוני לציין לטובה את שיתוף הפעולה המלא, לו זכיתי מהנהלת העירייה ומעובדיה וכן מהגופים בהם נעשה ביקורת.

תודתי המיוחדת לעובדות לשכת מבקר העירייה, הממלאות את תפקידיהן במקצועיות, בתבונה ובמסירות, שתרומתם לעבודת הביקורת מרובה.

חובתם של האגפים המבוקרים היא לפעול לתיקון הליקויים שהועלו בדוח.

ספר תקצירים

עיקרי הממצאים

דוח ביקורת בנושא עמותת ספורטאי הוד השרון

רקע

עמותת ספורטאי הוד השרון מס' 580402709 (להלן: "העמותה") נוסדה בשנת 2003 כעמותה להתעמלות וספורט. מטרותיה הן טיפוח החינוך הגופני והרוחני, טיפוח הפרט והקבוצה בענפי הכדורגל, ההתעמלות, הג'ודו וטניס השולחן.

העמותה פועלת תחת ההתאחדות לכדורגל בישראל ובעלותה קבוצת הבוגרים ומחלקת הנוער. כל כרטיסי השחקן של כל השחקנים מקבוצת הבוגרים וכל הזכויות הם בבעלות העמותה ורשומות תחתיה בהתאחדות לכדורגל.

במסגרת הביקורת בחנו את נאותות פעילות העמותה בשנים 2020-2022 ואת נאותות דיווחי העמותה לעירייה לצורך קבלת תמיכות.

ממצאי הדוח מצביעים על ליקויים מהותיים וחמורים בניהול עמותת הספורט. הדוח מצביע, בין היתר, על בעיות בניהול הכספי והתקציבי של העמותה, רישומים חשבונאיים כוזבים, דיווחים אשר אינם מהימנים לשורת גורמים רשמיים ואי תשלום שכר לשחקנים.

לאור ממצאי הדוח, יש לבחון האם ראוי לפעול לפירוקה או לשיקומה של העמותה. ככל ויוחלט על שיקומה יש לפעול לשיתוף פעולה עם מחלקת הספורט של העירייה ולבחון את האפשרות להרחיב את הוועד המנהל באמצעות מינוי נציגי עירייה על מנת להביא להסדרת ניהולה התקין של העמותה.

הביקורת ממליצה להקפיד על נאותות דיווחי העמותה, לבחון את נושא מינוי ר"ח העמותה, לבחון את נאותות הייעוץ המשפטי אשר מקבלת העמותה, לבנות ולאשר תקציב אשר תואם ליכולותיה ולהוצאותיה הממשיות של העמותה והצגת הנתונים בשקיפות מלאה.

בנוסף הביקורת ממליצה, לבחון את נאותות מתן התמיכות העירוניות לעמותה, וכי ככל וינתנו כספי תמיכות כאמור יש להבטיח שימוש בהם לתשלומים שוטפים במהלך העונה ובכלל זאת תשלומי השכר לשחקנים.

עיקרי הממצאים

1. אין לעמותה גורמים ניהוליים מקצועיים מתחום הכדורגל או הספורט המובילים את פעילותה.
2. הגורמים האמונים על הובלת הקבוצה וניהולה אינם עובדי העמותה בשכר – יו"ר העמותה ומנהל הקבוצה מבצעים את תפקידם באופן חלקי בנוסף לעבודותיהם הרגילות ובהתנדבות.
3. בניגוד לחוק, האסיפה הכללית לא התכנסה בשנים 2021 ו 2022 ולא ניתן היה לקבל פרוטוקולי דיוניה ודיוני הוועד המנהל ב-2023.
4. בשנת 2023 הוחלף כל הוועד המנהל של העמותה באנשים שלא היו חלק מהנהלתה בעבר ושאינן להם היכרות מעמיקה עם העמותה והתנהלותה.
5. לא נמצא תיעוד או תשלום לביטוח נושאי משרה לוועד המנהל של העמותה.

ספר תקצירים

ביקורת בנושא עמותת ספורטאי הוד השרון

6. לא קיים תיעוד לפעילות ועדת ביקורת בעמותה ובכלל זה לא יצאו דוחות ביקורת. חבר ועדת הביקורת מוגדר בדוחות שונים פעם כמבקר העמותה ופעם כגזבר.
7. נמצא כי לא ניתן להסתמך על כרטיסות הנהלת החשבונות של העמותה בשל העובדה שהנתונים בהן אינם שלמים ואינם מהימנים. כך, מבדיקת הביקורת נמצאו:
 - פעולות חשבונאיות אשר אין להן ביטוי בכרטיסות
 - כספים שיצאו בגינם קבלות ולא הופקדו בחשבון העמותה
 - תקבולים שלא נרשמו בהנהלת חשבונות
 - תשלומים שנמצאו לא תקינים
 - ליקויים חמורים בתשלום שכר ובניגוד לחוק
- יוער כי בשיחה טלפונית שערכה הביקורת עם רואה החשבון המבקר ביום 20/7/2023, הנ"ל מסר כי "לא ניתן להסתמך על הכרטיסות לפני טיוב". ראיה לליקויים באופן ניהול הספרים של העמותה באה לידי ביטוי בכלל הדוגמאות לעיל.
8. הביקורת מצאה שורת מקרים בהם יתרות סגירה של כרטיסי ספקים/עובדים התאפסו במעבר שנה או פשוט נעלמו מהמאזנים כלא היו.
9. נמצא חשבון נאמנות – אשר בוצעו באמצעותו פעולות שלא קיבלו ביטוי בספרי העמותה.
10. מהנתונים עולה חשש כבד כי העמותה הלינה את שכרם של המאמן והשחקנים תקופה ממושכת וכן כי רישומי הנהלת החשבונות אינם משקפים באופן נאות את השכר אותו חייבת העמותה לשלם לשחקניה.
11. נמצא כי העמותה קיבלה תמיכות מהעירייה אף שמבדיקות הביקורת עולה כי בדיקת הדיווחים המוגשים על ידיה הייתה אמורה למנוע אישור בקשתה לתמיכה.
12. נמצא כי העמותה מדווחת דיווחים כוזבים באמצעות מסמכים רשמיים אשר מגישה במסגרת בקשות התמיכה מהעירייה והמועצה להסדר הימורים בספורט.
13. נמצא כי לעמותה אין הכנסות עצמאיות מלבד כספים שהיא מקבלת תמורת העברת/השאלת שחקנים. לפיכך, קיומה של העמותה מותנה בהמשך תמיכת המועצה להסדר ההימורים בספורט ובעיקר בתמיכת העירייה. תמיכות העירייה היוו בממוצע בשלוש השנים האחרונות כ-68% מכלל הכנסות העמותה במידה וכספי התמיכה של המועצה להסדר הימורים בספורט נותרים בחזקתה. במידה ולא, והיא נדרשת להשיבם, מהוות תמיכות העירייה שיעור ממוצע של 87% מכלל הכנסות העמותה.
- המשמעות הינה כי בפועל פעילות העמותה ממומנת כמעט במלואה על ידי העירייה.
14. לאורך השנים 2020-2021 שילמה העמותה באופן שוטף את חובותיה למנהלת החשבונות של העמותה, ולעו"ד של העמותה, גם כאשר לא שולמו הסדרי חוב בגין הלנת שכר ו/או לא שולמו משכורות במועד לעובדים.

עיקרי ההמלצות :

- א. מומלץ כי האסיפה הכללית של העמותה תבחן את האפשרות למינוי יו"ר שיש לו היכרות מעמיקה עם תחומי הפעילות של העמותה על מנת לסייע לעמותה לקדם את מטרותיה ולשקמה.

ספר תקצירים

ביקורת בנושא עמותת ספורטאי הוד השרון

- ב. מומלץ לבחון את האפשרות בשיתוף עם מחלקת הספורט של העירייה, להעסיק מנהל קבוצה מומחה בתחומו ובשכר.
- ג. ראוי כי העמותה תפעל בהתאם לתקנון הרפואי של ההתאחדות לכדורגל ותעסיק חובש אשר יהיה נוכח באימונים ובמשחקים הביתיים של הקבוצה.
- ד. מומלץ כי תהיה הקפדה על נאותות דיווחי העמותה להתאחדות.
- ה. מומלץ כי העמותה תקפיד על קיום אסיפה כללית כנדרש לפי החוק, לפחות פעם בשנה, ועל תיעוד הישיבה באמצעות פרוטוקול.
- ו. מומלץ כי העמותה תקפיד על קיום ישיבות הועד המנהל כנדרש לפי החוק, ועל תיעוד הישיבה באמצעות פרוטוקול.
- ז. מומלץ לבטח את הועד המנהל בביטוח נושאי משרה.
- ח. ראוי כי תבוצע הפרדה בין התפקידים ויוגדרו תחומי האחריות של חברי העמותה, כך שלא ייווצר ניגוד עניינים, דבר אשר יסייע בהתנהלות תקינה ומבוקרת של העמותה וכן בשקיפות הנאותה אל מול גורמי התמיכה השונים.
- ט. על ועדת ביקורת להוציא דוחות על פעילותה בהתאם לחוק.
- י. על העמותה לפעול בהתאם להוראות החוק והתקנות ולבצע רישום חשבונאי תקין בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה ותקנות מס ערך מוסף וכי כלל הכנסותיה והוצאותיה ישתקפו ברישומיה דוחות המאזן השנתיים.
- יא. על העמותה לפעול בהתאם להוראות החוק ולשלם משכורות לעובדיה באמצעות תלוש שכר בלבד.
- יב. על העמותה לפעול בהתאם להוראות החוק ולהעביר לרשויות דיווחי אמת בדבר מספר העובדים המועסקים בה ושכרם.
- יג. ראוי כי העמותה תקפיד לכלול בבקשות התמיכה מהעירייה מידע מדויק ומהימן וכי הן ישקפו את ההסכמות בין הצדדים.
- יד. ראוי כי העירייה תחייב את העמותה להעביר לידיה את הכספים המתקבלים עבור תפעול מחלקת הנוער.
- טו. מומלץ כי העירייה תקפיד על בדיקה שלמה של הבקשות לתמיכות ושל הגורמים האמונים על הפעילויות בפועל.
- טז. מומלץ כי בדיקות הצוות המקצועי לעניין מתן תמיכות יכללו מספר תצפיות ובדיקות של הפעילות בפועל.
- יז. ראוי כי העירייה תבצע בחינה מדוקדקת בדבר עמידת העמותה בתבחינים למתן תמיכות בטרם תאשר את מתן התמיכה המבוקשת.
- יח. ראוי כי דוחות חמשת מקבלי השכר הגבוה בעמותה המצורפים לבקשות התמיכה ישקפו את השכר אשר משולם בפועל ומוצג בדוחות המילוליים.
- יט. מומלץ כי תערך בחינה בדבר נאותות דיווחי העמותה לרשם העמותות.
- כ. מומלץ כי העמותה תבנה ותאשר תקציב אשר תואם ליכולותיה ולהוצאותיה הממשיות ותציג את הנתונים בשקיפות מלאה בבקשות התמיכה.

ספר תקצירים

ביקורת בנושא עמותת ספורטאי הוד השרון

- כא. ראוי כי העמותה תבטח את שחקניה בהתאם לסעיף 7 לחוק הספורט "אגודת ספורט, ארגון ספורט, התאחדות ואיגוד יבטחו את הספורטאים הנוטלים חלק בתחרויות ספורט המאורגנות בידם או מטעמם..."
- כב. מומלץ כי העירייה תבצע בדיקה יסודית שהעמותה פועלת בהתאם לחוק טרם אישור התמיכה בה, בין היתר באמצעות בחינת המסמכים אשר מגישה ובאמצעות הצוות המקצועי לעניין מתן תמיכות אשר עורך ביקורות בעמותה.
- כג. מומלץ כי הצדדים להסכם יבחנו את האפשרות להסדיר ביניהם מיהו הגורם האחראי לתחזוקת המגרשים.
- כד. ראוי כי העמותה תקפיד לעמוד בהתחייבויותיה ותשלם במועד את התשלומים הנדרשים.
- כה. ראוי כי העמותה תדווח נתונים מהימנים במסגרת בקשות התמיכה העמותה.
- כו. מומלץ כי העמותה תבחן את האפשרויות העומדות בפניה לגיוס משקיעים וקבלת חסויות.
- כז. מומלץ כי תיערך בחינה מקיפה בדבר נאותות התנהלות העמותה ובפרט מי שמכהנת כיום כיו"ר העמותה בכל הנוגע לחשבון הנאמנות.
- כח. ראוי כי נטילת הלוואות תאושר בוועד המנהל, וזאת בהתאם להנחיות להתנהלות עמותות, ותתועד באמצעות פרוטוקול.
- כט. מומלץ כי הסכמי העמותה עם מלווים ינוסחו על ידי היועץ המשפטי של העמותה, יהיו ברורים ולא ישתמעו לשתי פנים הן בהתייחס לגובה הלוואה והן בהתייחס לפירעון הלוואה.
- ל. מומלץ כי הסכמי העסקה של שחקנים על ידי העמותה יעברו עדכון בהתאם לנוסח ההסכם הנדרש בהתאם להוראות ההתאחדות.
- לא. מומלץ כי הנוסח יהיה אחיד ויותר מקום לעדכונים בהתאם למושא ומתן עם כל אחד מהשחקנים.
- לב. מומלץ כי הנהלת העמותה תפעל לחתימה על ההסכמים לפני תחילת עונת המשחקים, תקפיד על מילוי מסודר ותקין שלהם וכן על שמירה מסודרת של כל העתקי החוזים החתומים.
- לג. מומלץ כי העמותה תקפיד על שמירת כספי התמיכה העירונית בראש ובראשונה לתשלומי שכר שוטפים במהלך העונה.
- לד. מומלץ כי העירייה תפעל ליישום מנגנון המבטיח כי כספי התמיכה המועברים על ידה ישמשו בראש ובראשונה לתשלומי שכר שוטפים לשחקני ועובדי הקבוצה.
- לה. מומלץ כי העמותה תקפיד על מתן גילוי נאות ורישום תקין בנוגע לתביעות כספיות כנגדה במסגרת הדוחות הכספיים.
- לו. מומלץ כי העמותה תסדיר כל פעולת העברה, השאלה ושחרור של שחקנים באמצעות חוזה.
- לז. מומלץ כי העמותה תבחן כיצד ניתן למנף את השווי הכלכלי של כל שחקן אשר מועבר, מושאל או משוחרר לכדי הגדלת ההכנסות העצמאיות שלה.
- לח. מומלץ כי העמותה תפעל ליישום מיידי של תוכנית הבראה אשר תכלול מיפוי מסודר של חובותיה הקיימים והעתידיים (צפי תביעות) ותכלול שורת פעולות שנועדו להבטיח התנהלות בהתאם להוראות החוק, תשלומי שכר ומיסים במועד, ותבטיח התנהלות תקינה, כזו שתאפשר להתמקד בקידום הקבוצה ובהצלחתה.

ספר תקצירים

עיקרי הממצאים דוח ביקורת בנושא מתקני משחקים וכושר

רקע

העירייה מעניקה לציבור שירותים שונים לשיפור איכות חייהם ובין היתר מציבה במרחב העירוני גני שעשועים, מתקני משחקים וספורט.

המדינה פרסמה תקנים לסוגי מתקנים שונים שקובעים דרישות בטיחות, שיטות בדיקה ואופן התחזוקה שלהם:

- ת"י 1498 למתקני משחקים שקובע שמי שאחראי על הגנים הינם הבעלים או המפעיל של מתקני המשחקים. תקינותם ובטיחותם של מתקני משחקים בגני שעשועים ומוסדות חינוך הינה באחריות אגף שפ"ע.

- ת"י 1497 למתקני כושר - מתקני פעילות גופנית באתרים נטולי השגחה ובמרחב הציבורי. תקינותם ובטיחותם של מתקני הכושר ומתקני ספורט בגני שעשועים ומוסדות חינוך הינה באחריות רשות הספורט העירונית.

הביקורת התמקדה במתקני משחקים ומתקני כושר. במסגרת הביקורת בחנו את נאותות פעולת העירייה לאחזקתם לצורך השימוש הבטוח בהם על ידי הציבור. הממצאים וההמלצות פורטו בהרחבה ואף רוכזו באופן מתומצת במסגרת הדוח.

עיקרי הממצאים:

- למרות שמתקני כושר שייכים לקבוצת מתקני משחקים והשימוש בהם דומה, התחזוקה והטיפול בהם מתבצעים על ידי שני אגפים שונים.
- מתקני הכושר ברחבי העיר לא נבדקים על ידי אף גורם בצורה סדורה.
- בדיקות למתקני ספורט, ככל ונעשות, מבוצעת על ידי עובדי מחלקת ספורט עממי ללא תיעוד מספק.
- עובדי מדור אחזקת דומם והספורט העממי לא מכירים את תכניות העבודה שמשקפות את המדיניות העירונית בנושא.
- לא קיימים נהלים עבודה בהתאם להוראות ת"י 1498 במדור אחזקת דומם ו-ת"י 1497 במחלקת ספורט עממי.
- נמצאו פערים בנוגע להסמכות והשתלמויות בין עובדי מדור אחזקת דומם לעובדי מחלקת הספורט העממי. עובדי מחלקת ספורט עממי לא עברו הכשרות או ימי עיון כלל.
- מרחב העבודה של עובדי מדור אחזקת דומם מהווה מעין מעבר עמוס בצידוק וקלסרים ולא מאפשר קיום פעילות תקינה.
- נמצאו ליקויים בתיוק ותיעוד מסמכים הנוגעים לאחזקת מתקנים במחלקת ספורט עממי ובמדור אחזקת דומם.

ספר תקצירים

9. הוצאות בגין אחזקת מתקני משחקים, כושר וספורט המופיעות בתקציב העירייה כוללות רק הוצאות ישירות לחברות המתחזקות ואינן כוללות הוצאות נוספות, כך שלא ניתן ללמוד מהתקציב את העלויות הכוללות של העירייה בכל הנוגע לאחזקת מתקני משחקים וכושר.
10. במועד הביקורת העירייה פעלה באמצעות חברת "תעשיות רק לספורט" ללא הסכם בתוקף ובהיעדר ביטוחים נדרשים.
11. העירייה אינה מקפידה על בקרה ופיקוח בחשבונות "גנית פארק" כנדרש בחוזה ההתקשרות.
12. בחינת נתונים של בדיקות החודשיות וזמני הבדיקות בגנים הציבוריים ובמוסדות החינוך העלתה ממצאים חריגים בחלקם.
13. בחינת נתונים של בדיקות השנתיות העלתה אי התאמה בין המתקנים הקיימים לאלו שנבדקו בבדיקה השנתית. הדבר יכול להצביע על ליקויי בבקרות של העירייה על פעילות הקבלן ולא נמצא תיעוד שבוצעו בדיקות לכל מתקני הכושר בעיר.
14. אין ריכוז של הגנים שעברו בדיקות הולם - בדיקות הנעשות אחת ל - 5 שנים. הדבר מקשה על ניהול מעקב אחר הגנים בהם בוצעה הבדיקה, מתי בוצעה הבדיקה בכל גן והאם הליקויים תוקנו.
15. נמצא שגני המשחקים נסגרים ו/או לא נגישים לשימוש למשך חודשים רבים בשל אי תקינות. כך למשל בשנת 2022, 31 גנים היו סגורים מספר חודשים בשל בדיקות הולם לא תקינות.
16. נכון ל - 12/2023 כ-7% ממוסדות חינוך וכ-16% מגנים ציבוריים בעיר הינם ללא היתר של מכון התקנים.
17. בסיוור בגני משחקים נמצאו ליקויים רבים. הליקויים והממצאים שמצאנו בסיוור לא אותרו על ידי מדור לאחזקת דומם ו/או החברה המתחזקת.
18. נכון לחודש מאי 2023 :
 - כ- 50% מהגינות הציבוריות נגישות. אין מידע לגבי נגישות מתקני כושר, גינות וחצרי בתי הספר.
 - כ- 50% מהגנים הציבוריים הוצללו.
19. בבדיקת סגירת פניות מוקד בנוגע למתקני משחקים וכושר נמצא כי :
 - כ- 11% טופלו על ידי שפ"ע אחרי 20 ימים.
 - כ- 47% טופלו על ידי רשות הספורט אחרי 20 ימים.

ספר תקצירים

עיקרי ההמלצות:

1. מומלץ לשקול ולבחון איחוד של טיפול במתקנים בעיר - מתקני משחקים ומתקני כושר על ידי גורם אחד מטעם העירייה. במסגרת זו מומלץ לבדוק האם האיחוד יעלים את הפערים באופן הטיפול בהם - כפי שקיימים היום - ויביא להתייעלות תקציבית וגם שיפור מבחינת הפיקוח, הבקרה והתיעוד.
2. מומלץ לגבש נהלי עבודה לבדיקות מתקני כושר בעיר. הנוהל יגדיר מועדים לבדיקות ומי יעשה אותן וכן כיצד יתבצע התיקון והשמירה של התיעוד.
3. מומלץ לגבש תוכנית השתלמויות והכשרות לכלל העובדים העוסקים בבדיקות וטיפול במתקנים ולשקול הוספת השתלמויות והכשרות לכלל העובדים העוסקים בטיפול במתקני משחקים וכושר והעמקת הידע והמקצועיות שלהם בתחומים אלה.
4. מומלץ לבחון הוספת מערכת ממוחשבת לתיעוד ומעקב בדיקות ותיקונים ברשות הספורט.
5. מומלץ לשקול מיקום העובדים במשרדים נוחים יותר או לכל הפחות לאפשר שימוש בחדרי ישיבות סמוכים באופן תדיר. בנוסף, יש לדאוג לארונות תיקון מספקים.
6. מומלץ כי מדור אחזקת דומם ורשות הספורט יערכו תוכניות עבודה פרטניות (יומית, שבועית, חודשית) הנגזרות מיעדי העירייה וכיווני הפעולה שהוגדרו בתוכניות העבודה השנתיות של העירייה.
7. מומלץ לשקול סעיפי תקציב ייעודיים נוספים, כגון עלות 2 העובדים העוסקים באחזקת מתקני משחקים, על מנת שניתן יהיה לעקוב אחר ביצוע התקציב ולהעריך נכון יותר את העלויות בתחום.
8. על העירייה להקפיד על כך שאישור חשבונות של חברת "גנית פארק" יתבצע רק לאחר שהוגשו ואושרו כל המסמכים חתומים ומאושרים כנדרש בהסכם.
9. מומלץ כי העירייה, באמצעות בעל התפקיד הרלוונטי, תבצע בקרה על הבדיקות החודשיות ותערוך בדיקות מדגמיות לדוחות החודשיים על מנת לבחון את ממצאיהם.
10. מומלץ לנהל מעקב ותיעוד ממוחשב אחר בדיקות ההולם שנערכות במתקני המשחקים ולפרט, בנוסף לתיאור המצב, את תאריך תיקון משטח ההולם. הדבר יאפשר לעירייה, בין היתר, לבחון ליקויים שיעלו בתקופת האחראיות של המשטח.
11. מומלץ לפעול לאלתר לקבלת אישור התקן ממכון התקנים לגנים שנותרו ולהמשיך בתהליכי ההיערכות.
12. מומלץ לפעול להנגשת כלל גני המשחקים בעיר - ציבוריים ובמוסדות החינוך וכן לבחון האם הגישה למקצבי מתקני כושר, גינות וחצרי בתי הספר נגישה וככל שלא לפעול לכך. בנוסף, מומלץ לפעול לריכוז ושמירה של המידע שנוגע לכך.
13. מומלץ, כי העירייה תקפיד על הצללת מתקני המשחקים כקבוע בתקנות, תוך בחינת האפשרות לשתילת עצים, אשר יהוו הצללה טבעית ואף יחסכו במשאבים תקציביים לעירייה, בכל הנוגע לאחזקת מתקני המשחקים ומתקני הכושר.
14. הביקורת מציינת, כי ברשויות המקומיות קיימת "קרן פיתוח נופי" בה מצטברים כספים, המתקבלים מתושבים עבור היתרי כריתת עצים. הסכומים מיועדים לנטיעת עצים חדשים

ספר תקצירים

בשצ"פים העירוניים. ניתן להשתמש בכספים אלו לנטיעת עצים חדשים ועל ידי כך לבצע הצללות טבעיות בחלק ממתקני המשחקים.
15. מומלץ לבחון את זמן הטיפול בקריאות מוקד והאם הן עומדות בקנה אחד עם ה - SLA ככל והוגדר במערכת.

ספר תקצירים

עיקרי הממצאים וההמלצות דוח ביקורת בנושא פיקוח ואכיפת בתחום חניה

העירייה מעניקה לציבור שירותים שונים ובין היתר, אוכפת איסורי חנייה בהתאם לחוק העזר העירוני וזאת על מנת לשמור על הסדר הציבורי, תנועה וביטחון. ביקרנו את התפקוד של העירייה באמצעות רשות החניה העירונית, תוך התמקדות במספר נושאים. בדקנו האם הכלים העומדים לרשותה, לצורך מילוי תפקידה, עונים על האתגרים הקיימים בתחום זה בעיר. בעניין זה קבענו, לצורך הביקורת, שהמסגרת לביצוע אכיפה בעיר, בין אם בחניה או בתחום אחר, מורכבת מ:

- ✓ משאב אנושי.
- ✓ תקציב.
- ✓ קיום הוראות ונהלים שמשרטטים את כללי העבודה.
- ✓ אמצעים דיגיטליים מודרניים.
- ✓ קיום מנגנוני בקרה, פיקוח ודיווח אחרי תהליכי עבודה.

הקריטריונים כאמור, מרכיבים את המסגרת הכללית לביצוע אכיפה, אך מלבד עצם קיומם, חשובים לא פחות האיכות שלהם והתאמתם לגודל האתגרים. נסבר את האוון: בעיר שמונה אוכלוסייה של 100,000 תושבות ותושבים ו-50,000 רכבים, לא ניתן לפקח ולאכוף באמצעות 2 פקחים. כלומר, הכלים העומדים לרשות גוף האכיפה אמורים להיות מספקים למטרה. בנוסף, בדקנו האם רשות החניה עושה שימוש הולם ומשכיל בכלים העומדים לרשותה והאם התפוקות הולמות את האתגר ואת ההשקעה.

עיקרי הממצאים:

1. קיים היעדר יציבות ותחלופה גבוהה של פקחים. נמצא שגיוס באמצעות מכרזי כוח אדם פחות אפקטיבי: מכרזים רבים נערכים, מספר המועמדים שניגשים אליהם קטן מדי ובסוף רוב התהליכים מסתיימים ללא עובדים שנקלטו. גיוס באמצעות מודעת דרושים בשנת 2023 הוכיח את עצמו: כתוצאה מפרסום ראשון נקלטו לעבודה 4 עובדים.
2. אין הלימה בין גודל העיר, אוכלוסייה, מספר רכבים ואזורים בעלי פוטנציאל לעבירות חניה לבין מספר הפקחים שאוכפים את החוק בשטח.
3. מחסור מתמשך בכוח אדם הוביל את העירייה למציאת פתרונות בגיוס והסמכה של סיירי ביטחון ופקחי הפיקוח העירוני לחניה. לצד זה, חלה התקדמות של התחום שהתבטאה בתחילת אכיפה באמצעות מצלמות והעירייה הצטרפה למגמה החל משנת 2023.
4. במערכת נמצאו 91 קנסות שניתנו במהלך השנים 2021 - 2023 על ידי גורמים לא ברורים ולא מוסמכים שפרטיהם אינם מצויים במערכת. בעקבות דוח הביקורת, הנושא נבדק על ידי רשות החניה וטופל.
5. נמצא כי ההרשאות של פקחים שעוזבים אינן נסגרות / נחסמות. נכון ליום 21/12/23 היו במערכת 35 הרשאות פתוחות לפקחי חניה, בעוד שבפועל עבדו ברשות החניה 7 פקחים בלבד.

ספר תקצירים

6. על אף שאין חובה חוקית להכשרות לפקחים, הפקחים בעירייה עוברים הדרכות והכשרות, אך לא נשלחים להשתלמויות חיצוניות. הביקורת ממליצה לבחון את העניין ולאפשר לפקחים לגשת להשתלמויות שירחיבו את אופקיהם, דבר שיסמן עבורם השקעה ואימון של הארגון.
7. מסמכי המדיניות והנהלים לא נבדקו ולא אושרו על ידי הלשכה המשפטית ולפיכך עשויים לכלול הוראות שעלולות להיות מנוגדות לדין ו/או להתפרש כך. בנוסף, הם לא אושרו על ידי הנהלת העירייה.
8. אין מדיניות חניה שקובעת את האופן שבו יתבצעו הפיקוח האכיפה בעיר בהתחשב בצרכיה המשתנים הן של העיר והן של משאבי הארגון.
9. תכניות העבודה הן השנתית והן השבועית (והיומית) אינן מבוססות על מדיניות האכיפה, בין היתר, מכיוון שאין מדיניות אכיפה.
10. התקציב אינו תואם ביצועים של המחלקה ויש מקום לבחינה מחודשת שלו בהתאמתם לתפוקות. הביצוע עמד על כ- 60% בלבד ולא ברור איזה תחשיב עומד בבסיס התקציב.
11. בשנת 2023 הייתה עליה משמעותית בהכנסות מגביית קנסות על ידי משרדי עורכי דין. עם זאת, רשות החניה לא עושה מעקב ובקרה אחר הדוחות שנשלחו לגבייה על ידי עו"ד חיצוניים ואין מידע זמין אלו קנסות נמצאים בטיפול שלהם.
12. בכל הנוגע למערכות מידע נמצאו ליקויים רבים שדורשים טיפול ושיפור ובין היתר:
 - אין מיפוי הגדרות והרשאות לפי תפקידים וצרכי המערכת.
 - עם קבלת גישה למערכת לא מחתימים את העובדים על טפסים כגון שמירת סודיות וכו'.
 - אין סגירת הרשאות למי שעזב את העירייה לצד זה שהמידע המצוי במערכת הינו הרגיש והמסווג. אין נוהל שקובע כי מי שעוזב יש לסגור את הרשאת הגישה שלו למערכת ואין מי שמרכז את הנושא. כך בביקורת נמצא שקיימות הרשאות פתוחות ל-182 גורמים שכ- 50% אינם עובדים בעירייה כבר שנים, אך עדיין הינם בעלי גישה למידע הרגיש שבמערכת ויכולים לעשות בו שימוש ואף לבצע פעולות בעלות משמעות כספית לעירייה.
 - במערכת אין התרעות בפני ביצוע פעולות ושינוי נתונים.
 - המערכת אינה מספקת נתונים בסיסיים בנושא כתבי אישום וגבייה ופניות אל נציגי "מילאון" לא זכו להתייחסות.
13. לעירייה התקשרות עם חברת "מילאון" שמספקת שירותי מערכת ומידע לניהול קנסות. יחד עם זאת, התקשרות זו הסתיימה בדצמבר 2022 תוך מיצוי אופציות בהתאם לחוזה. במועד תום ההתקשרות העירייה לא הייתה ערוכה לצאת למכרז חדש ולכן הופעלה אפשרות של הגדלה להסכם בהתאם לתקנות המכרזים. הליקויים שנמצאו:
 - בעוד שבהתאם לתקנות ההגדלה המותרת עומדת על 25% מכלל ההוצאות על פי ההסכם, ללא אישור מועצת העיר, קיימת אינדיקציה לכך שהעירייה חרגה משיעור זה ונכון לינואר 2024 עומדת ההגדלה של ההסכם על כ-35%. לא התבקש ולא ניתן אישור של מועצת העיר לאמור.

ספר תקצירים

- ☒ בחינה של המידע הקשור להגדלות שנעשו במסגרת ההסכם העלו נתונים סותרים שקיימים באגפי העירייה - מנהל כספים ואגף מערכות מידע ומחשוב. בנוסף, נמצא שלא כל המידע הרלוונטי נשמר כדיון.
- ☒ פוליסת הביטוח והערבות של "מילאון" אינן בתוקף בניגוד לקבוע בהסכם בין הצדדים ועל אף הסיכונים הכרוכים בכך.
- ☒ יש מקום לשפר את ההתנהלות של מנהלת הרכש באגף מערכות מידע ומחשוב בכך שתינתן לה גישה למערכת על מנת לאפשר בדיקה עצמאית של הנתונים שנוגעים להתחשבות בין הצדדים.
- ☒ יש מקום ואף הסכמה של הגורמים המקצועיים להעביר את התקציב של הזמנות מחלקות האכיפה ב"מילאון" מידי אגף מערכות מידע ומחשוב בחזרה אל אותן המחלקות. תהליך העבודה היום מסורבל ולא אפקטיבי, שכן הזמנת חומרים מקצועיים של מחלקות האכיפה ובדיקה שלהם נעשית על ידי אגף מערכות מידע ומחשוב שלא משתמש בהם ולא מתמצא בהם. תהליך שהיה עד לביצוע הביקורת היה הינו מסורבל ולא יעיל.
14. החל ממרס 2020 העירייה לא אוכפת חניה בכחול-לבן. ההחלטה התקבלה על רקע משבר עולמי כתוצאה מפנדמיה. יחד עם זאת, היעדר האכיפה המשיך גם במועד ביצוע הביקורת (ינואר 2024) מבלי שהייתה החלטה רשמית בנושא.
- ☒ כתוצאה מאי האכיפה נגרם לעירייה אובדן כספים של כ-6.5 מיליון ₪ ובנוסף הוגשה תביעה ייצוגית שכתוצאה ממנה עשויה העירייה להיות מחויבת בתשלום פיצויים בסכומים משמעותיים.
- ☒ פרסומי העירייה בנוגע להפסקת אכיפה לא היו אחידים.
- ☒ לעירייה נגרם נזק כספי, משפטי ותדמיתי.
- ☒ לא נמצא תיעוד לשיקולים להמשיך אי אכיפת כחול-לבן בעיר בתום משבר קורונה. יודגש, כי רשויות אחרות הפסיקו את האכיפה בתחילת פנדמיה, אך שבו לבצע בתום המשבר.
15. נמצאו פערים משמעותיים בין הקנסות המוטלים לאלו המשולמים. בנוסף לכך, אחוזי הקנסות המשולמים הולכים ויורדים עם השנים. מגמה שלילית זו מלמדת שאין הרתעה בפני אי תשלום קנס ומשנה לשנה היא מתחזקת.
16. רשות החניה לא מבצעת מעקב ובקרה אחרי הגבייה של הקנסות שהועברו לטיפול משרדי עו"ד חיצוניים.
- ☒ אין כל נוהל בנושא ואין הנחיות ברורות מתי יש להעביר חובות ואלו בקרות יש לבצע אחר המשרדים.
- ☒ המערכת לא תומכת בבקרות אחר גביית חובות קנסות על ידי משרדים.

ספר תקצירים

עיקרי ההמלצות:

1. להמשיך ולפשט את הליכי גיוס תוך עמידה בכללים של משרד הפנים לגיוס עובדים, לתגבר אכיפה באמצעים אלקטרוניים, סיירים ופקחי הפיקוח העירוני לצד מתן מענה בנושא של שימור העובדים.
1. לקבוע נוהל / הליך לסגירת הרשאות לפקחים ועובדי רשות החניה שאינם מוסמכים לבצע פעולות תחת הרשאות אלה.
2. לגבש מסמך מדיניות לביצוע פיקוח ואכיפה בעיר בשיתוף הלשכה המשפטית. המדיניות תהווה בסיס לתכנית עבודה של רשות החניה.
3. לקבוע שמסמכי המדיניות והנהלים של רשות החניה יאושרו על ידי הלשכה המשפטית והנהלת העירייה.
4. לבחון את תקציב ההכנסות ולצמצמו לגבולות מציאותיים וקרובים לביצועים שקיימים בפועל לאורך השנים.
5. לבחון מנגנון בקרה אחר הדוחות הנשלחים לגבייה ופיקוח על אלה הנמצאים בטיפול שלהם.
6. לקבוע נוהל שיקבע מי אחראי לעדכן את "מילאון" את מי להסיר מההרשאות ומתי. מוטב שהנוהל יערך מטעם אגף מערכות מידע ומחשוב.
7. לשקול קביעת מדיניות הרשאות לשימוש בתוכנות ומערכות וזאת על מנת ליצור מדרג ולהעביר את הגישה למידע רגיש להנהלת האגף הרלוונטי.
8. לבדוק מדוע המערכת אינה מספקת חלק מנתונים ודוחות בסיסיים ו/או מציגה נתונים סותרים.
9. לבחון את ההתנהלות ולפעול לקבלת אישור מועצת העיר להמשך הגדלת הוצאות העירייה במסגרת ההתקשרות.
10. לנהל את נושא ההגדלות באופן מתואם בין כל האגפי העירייה ובמסגרת זו האגף המקצועי ומנהל הכספים על מנת שלא יתקבלו נתונים סותרים כאמור בממצאים לעיל.
11. להקפיד על שמירת כל המסמכים וההתכתבויות שקשורים להתקשרות וההגדלה שלה.
12. להעביר את התקציב בנוגע לנושאים מקצועיים לאגפים ומחלקות שעוסקים בכך בפועל וכך גם את ההתנהלות מול הספק ובדיקת ההזמנות המגיעות ממנו.
13. לפנות לספק באופן מיידי בדרישה לערוך פוליסת ביטוח וערבות בהתאם לדרישות ההסכם בין הצדדים.
14. לקיים התייעצות של הגורמים הרלוונטיים ולבחון החזרת ביצוע אכיפה.
15. לערב את אגף הגבייה בתהליך של העברת קנסות שמיועדים לאכיפה לגורמים שיבצעו אותה ולרכז את תחום הגבייה בידי אגף הגבייה בלבד.
16. לבחון את הסיבה לפערים הגדולים והגדלים בין הקנסות המוטלים לאלה המשולמים בפועל.
17. לבדוק מה הוביל לעלייה בגביית קנסות על ידי משרדי עורכי דין חיצוניים ולחזק את המגמה.

ספר תקצירים

דוח ביקורת בנושא אגרת שולחנות וכיסאות עיריית הוד השרון

רקע

מכוח סמכותה בפקודת העיריות אחראית העירייה על שמירת הסדר הציבורי ומניעת מפגעים ברחבי העיר. סעיף 66 לחוק העזר העירוני קובע כי העירייה רשאית לתת לבעלי עסקים בעיר להציב שולחנות וכיסאות.

לשם הצבת שולחנות וכיסאות נדרשים בעלי העסקים בקבלת היתר מהעירייה וחיוב באגרה שנתית שגובהה נקבע בחוק העזר ומחושב בהתאם לשטח המשמש בפועל להצבת השולחנות והכיסאות. במסגרת הביקורת בחנו את הליך הטיפול בבקשות בתי עסק להצבת שולחנות וכיסאות וכן את הליך מתן ההיתר וחיוב האגרה בהתאם לחוק.

ממצאי הביקורת עולה כי כל המידע בנושא מצוי בידי גורם אחד באופן בלעדי שכן סמכויות ההיתר, הפיקוח והאכיפה, הפקת החיובים ומסירתם מרוכזת בידי הפקח הממונה ללא מדיניות, נהלים ברורים, בקרות מספקות וללא מידור הרשאות במערכת הגבייה.

לדעת הביקורת, יש להפריד בין תהליך מתן ההיתר לבין תהליך הפקת החיובים ושליחתם ולאפשר למחלקת הפיקוח לבצע אכיפה בנושא.

כמו כן, יישום הערות וממצאי הביקורת תוך מינוי גורמים אחראיים לשם טיפול בליקויים המפורטים בדוח ישפרו את תהליך מתן ההיתר, גביית האגרה ואכיפת חוק העזר.

במסגרת הביקורת עלו מספר ליקויים אשר יפורטו להלן:

עיקרי ממצאים:

1. לא קיים נוהל עבודה המגדיר ומתעד את תהליך העבודה והבקורות בנושא מתן היתרים וחיוב אגרות. בפועל ישנו גורם אחד המבצע מעגל עבודה שלם ללא בקורות. לא קיימות הנחיות ברורות בנושא. הפקח האחראי פועל ע"פ שיקול דעתו.
2. לא נמצא מכתב האצלת סמכות שנתן ראש העיר בנושא מתן היתר להצבת שולחנות וכיסאות.
3. לא קיים הליך למתן היתר להצבת שולחנות וכיסאות ולא ניתנים היתרים בפועל – הפקח יוצא לסיור על מנת לאתר עסקים שהוציאו שולחנות וכיסאות והנתונים מתועדים ברשימה אצל הפקח.
4. לא קיים גורם המבצע בקרה אחר פעולות הפקח ולא הוגדרו דוחות בקרה בנושא.
5. אין מידור הרשאות במערכת הגבייה לגבי הזנת חיובים או ביטול ושינוי חיובים.
6. נמצאו ליקויים רבים בכל הקשור לתיעוד.
7. לא מסמנים את גבולות הצבת השולחנות והכיסאות המותרים לכל עסק, על מנת לאפשר מעבר נגיש ברחוב ובמטרה שעסקים לא יחרגו מתנאי ההיתר שניתן להם.
8. אין תכנית אכיפה לעסקים שהוציאו שולחנות וכיסאות ללא היתר או בניגוד לתנאי ההיתר.
9. אין מועד חיוב קבוע - אין מועדים ברורים לסיור בכל רחבי העיר ע"מ לאתר את כל העסקים שהוציאו שולחנות וכיסאות ולחייב אותם.
10. במערכת הגבייה לא קיימים תעריפים - למערכת מזינים חיוב סופי ללא חישוב וללא תעריפים לחיוב.

ספר תקצירים

11. מדוח גיול החובות עולה כי ישנם בתי עסק אשר חויבו באגרת שולחנות וכיסאות בשנת 2022 אך לא חויבו בשנים קודמות וזאת על אף שתצלומי האוויר מעידים כי בית העסק הציב שולחנות וכיסאות גם בשנים שלפני 2022.
12. לא ניתן להפיק לוג שינויים לחיובים שהפיקו בנושא. המשמעות: אין נתיב ביקורת ואין אפשרות לבדוק האם בוצעו פעולות להפחתת חיובים לבתי עסק שלא כדין.
13. מסירה ידנית – הפקח מוסר את החיובים ידנית לכל עסק. החיובים לא נשלחים בדואר ולא מצורפים לשוברי הארנונה. מצב בו הפקח הופך לשליח הינו בזבוז משאב עירוני.
14. אין הגדרות לגבי חיוב עסקים שפתחו בסמוך למועד הסיור של הפקח - האם לחייב אותם בגין שנה שלמה או חלקיות שנה. הפקח מסר כי לעיתים הוא 'מוותר' לבית העסק ולא מחייב אותו כלל. יודגש כי אין בקרות בנושא ואין תיעוד לאלו בתי עסק "ויתר" הפקח.
15. לא קיים נוהל המגדיר הליך השגות של בתי עסק לגובה החיוב. בפועל השגות, ככל שישנן, נסגרות ע"י הפקח בהתאם לשיקול דעתו ללא בקרה וללא תיעוד.
16. חישוב האגרה השנתית לא מתבצע ע"פ הנקבע בחוק העזר. חוק העזר קובע שחישוב האגרה יתבצע על בסיס השטח בו מוצבים השולחנות והכיסאות, בפועל החישוב נערך ע"פ נוסחה לפיה כל שולחן ושני כיסאות שווים 2 מ"ר. המשמעות: הפסד בהכנסות העירייה.
17. למרות שמועצת העיר החליטה כי לאחר שנת 2023 תשתנה שיטת החיוב, כך שתהיה תואמת לחוק העזר - לא בוצעה כל היערכות לשינוי זה.
18. ההצמדה למדד מתבצעת באופן ידני ללא חישוב ע"י המערכת. באופן כזה ייתכן ויהיו טעויות. הקלדה ידנית יכולה לגרום לטעויות ולכן יש להימנע מכך ככל הניתן.
19. סיור בעיר - מתוך מדגם של 10 בתי עסק 2 עסקים (20%) לא חויבו באגרת שולחנות וכיסאות.
20. אין טיפול ואכיפה לחייבים. הטיפול מתבצע רק במידה והעסק חייב בחובות ארנונה.
21. אחוז החייבים גבוה. בשנים 2021 – 2022 עמד אחוז הגבייה על כ 60% בלבד.
22. העירייה לא נוקטת אמצעי גביה בעת מתן ההיתר הראשוני או חידושו. כך למשל:
 - העירייה לא מתנה את מתן ההיתר הראשוני בקבלת שיק ביטחון.
 - העירייה לא מתנה את חידוש ההיתר בתשלום האגרה בגין שנים קודמות.
23. נמצאו עסקים, חלקם נסגרו, להם קיימת יתרות זכות בגין אגרת שולחנות וכיסאות.
24. נמצאו עסקים שנסגרו בעוד קיים לעסק חוב בגין אגרת שולחנות וכיסאות ויתרת זכות מתשלום ארנונה. למרות שקיימת להם יתרת זכות, החוב לא קוזז וממשיך לצבור הפרשי הצמדה וריבית.

עיקרי ההמלצות

1. מומלץ לגבש נוהל עבודה ולקבוע מדיניות שיגדירו את תהליך העבודה ותיעוד הבקורות בנושא מתן היתרים וחיוב אגרות תוך שימת דגש על קביעת מועדי סיור ברורים, הגדרות לחיוב בתי עסק ואופן חישוב שטח החיוב.
2. מומלץ כי האצלת סמכות מתן ההיתר ואכיפתו תגובה במסמך מטעם ראש העיר.
3. מומלץ לדרוש מבתי העסק למלא את טופס הבקשה המיועד, לסרוק למערכת ולעקוב אחרי אישור הבקשה או סירובה.

ספר תקצירים

24. מומלץ לערוך גבייה מרוכזת מבעלי עסקים אשר חדלו מלהחזיק בנכס אך הותירו בו חוב אגרת שולחנות וכיסאות משנות מס קודמות.
25. מומלץ כי יימצא פתרון לחובות ישנים של בתי עסק אשר הועברו לאכיפת משרדי עו"ד ולא שולמו עד עתה.
26. מומלץ לערוך רשימת עסקים בעלי יתרת זכות בארנונה וחובה באגרה ולערוך קיזוז לשם הפקת שובר סופי לתשלום. כמו כן, מומלץ למפות את הרשימה בהתאם לשנת החוב והסיבה לאי הגבייה ולפעול בהתאם.

ספר תקצירים

עיקרי הממצאים וההמלצות

דוח ביקורת בנושא בלענים

במסגרת הביקורת בחנו את חמשת אירועי הבלענים שקרו בעיר בתקופה שבין דצמבר 2021 ועד נואר 2023. ניתחנו את הנסיבות של האירועים וחיפשנו מכנה משותף, בחנו את תהליכי הפקת לקחים ואת התמודדות העירייה והאגפים עם האירועים.

הביקורת העלתה ממצאים רבים שחלקם הגדול בעלי מכנה משותף ומעידים על שיטתיות מסוימת הן בהתרחשות אירועי בלענים והן בהתמודדות עמם. לדעת הביקורת, למידת הממצאים, הסקת מסקנות והתמקדות בתיקון של הליקויים ישפרו את יעילות העירייה בהתמודדות עם אירועים מסוג זה ואף עשויים למזער אם לא למנוע את הנזקים או אפילו את התרחשותם של האירועים.

במסגרת הביקורת העלו מספר ליקויים מרכזיים כדלהלן:

1. קשיים בתיעוד ואיתור חומרים.
2. שיהוי בזיהוי וטיפול בגורמים שהובילו להופעת בלענים.
3. היעדר תהליך הפקת לקחים וגיבוש הנחיות ונהלי עבודה למניעת אירועים דומים או התמודדות עמם.
4. היעדר טיפול בהערכת הוצאות העירייה ובשיפוי כספי מול הגורמים האחראיים.

בנוסף, נמצא כי קיים קושי ביכולת לזהות כשלים בבניית קירות דיפון וכלונסאות תוך כדי ביצוע עבודות. כך, בשניים מתוך אירועי הבלענים, גורמים מקצועיים מטעם העירייה סיירו במקום, בחנו תלונות תושבים, ביצעו בדיקות מקצועיות ואף הפיקו אישורים.

לדעת הביקורת יש לתת את הדעת לסיטואציה לפיה מחד אין לעירייה אחריות ישירה לפרויקט וסמכויותיה בהקשרו מוגבלות, מנגד איננה יכולה לגלות אדישות ובעצם רצונה לסייע נגרת לאחריות מעלה דילמה כיצד עליה לפעול.

הביקורת מבקשת לציין לטובה את התנהלות העירייה במהלך האירועים. העירייה גילתה מעורבות משמעותית ונכונות לסייע על אף שלא הייתה צד בפרויקטים.

ספר תקצירים

דוח ביקורת בנושא צוברי גז עיריית הוד השרון

רקע

גז פחמימני מעובה (להלן - "גפ"מ") הוא תערובת של גזים המופקים מנפט גולמי. הגפ"מ משמש כחומר דלק לבישול ולחימום במגזר הביתי, במגזר החקלאי ובמגזר התעשייתי וגם כחומר גלם לתעשייה. משק הגפ"מ בישראל הינו משק ארצי הכולל מערכת ייצור, אחסון, מילוי, שינוע וחלוקה לצרכני הגז באמצעות חברות הגז וסוכנותיהן (להלן - "ספקי הגז").

הגפ"מ בישראל מסופק לצרכני הקצה באמצעות מכלי גפ"מ מיטלטלים (להלן - "בלוני גפ"מ") או מכלי גז נייחים המוטמנים בהטמנה תת-קרקעית או על-קרקעית (להלן - "צוברי גפ"מ").

החל משנות ה-70 החלו ספקי הגז להטמין צוברים במקום בלוני גז בעיקר בבנייני קומות. המעבר לצוברי גז נבע ממספר סיבות ביניהן סיבות כלכליות ובטיחותיות, שכן מיקומו של הצובר מתחת לאדמה בטיחותי יותר מהבלונים החשופים.

צוברי גז הינם מכלי גז גדולים הטמונים מתחת לאדמה ומכילים כמות גדולה מאוד של גז אשר נועדו להחליף את השימוש בבלוני הגז המיטלטלים.

הטמנת צוברי גז נדרשת להיעשות בהתאם לכללים המפורטים בתקן ישראלי 158, חלק 1, שהוא תקן רשמי מחייב (להלן: "תקן") ובהתאם לקבלת היתר בנייה מהועדה המקומית.

עד אשר תוקנו תקנות התכנון והבנייה (היתר לעבודה מצומצמת), התשס"ג 2003, הנחת צובר גז לא חייבה קבלת היתר בנייה הווה אומר כי טרם תיקון התקנות תיעוד על מקום הימצאותם של צוברי הגז מצוי ברובו אצל ספקי הגז עצמם ולא ממופה ברשויות.

כמות הגז בצוברים גדולה ולכן קיים סיכון לציבור ולסביבה בהטמנת צוברי גז ללא היתר וללא פיקוח מחמיר. משכך, על הועדה המקומית מוטלת החובה לדאוג להוצאת היתרי בנייה לכלל הצוברים המוטמנים ברחבי העיר, הן במסגרת בנייה חדשה והן בהכשרת צוברים קיימים, וכן לבצע פעולות פיקוח ואכיפה בנושא ככל הנדרש. יתרה מכך, העירייה נדרשת לוודא כי צוברים אינם מוטמנים בשטחים ציבוריים ללא ידיעתה וללא הסכמתה.

על פי הנתונים שהתקבלו מהמוקד העירוני, בשנה האחרונה נפתחו 24 פניות בנושא דליפת גז / דלק/ חומרים מסוכנים ברחבי העיר, מתוכם 3 אירועי דליפה שטופלו על ידי כיבוי אש.

עיקרי הממצאים:

1. בבדיקת הביקורת עלה כי לא מונה גורם מתכלל לנושא הצוברים בעיר ורישומם במערכות העירייה. ניכר כי אף יחידה בעירייה אינה מטפלת בנושא זה.
2. לא קיים בעירייה מידע ומיפוי מפורט של צוברי הגז המוטמנים בעיר.
3. אין בעירייה מידע בדבר מצבת הצוברים בעיר - אין מידע כמה צוברים/חדרי גז ישנם בעיר ואין מיפוי של הנושא.
4. נמצאה במוקד רשימה של צוברי גז ומיקומם - הרשימה ישנה, אינה רלוונטית ולא ניתן ללמוד ממנה על מיקומי צוברי הגז, האם הצוברים קיבלו היתר והאם הינם בעלי תקן או לא.
5. העירייה לא פעלה לאיתור, סימון ומיפוי צוברי הגז, כך:

ספר תקצירים

- א לא נערך סקר לאיתור צוברי גז.
- א בניגוד להחלטת מועצת העיר ולהמלצת מבקר המדינה בנושא, לא נמצא תיעוד לפנייה, ככל שנעשתה, לגורמים הרגולטורים או לחברות הגז במטרה לקבל מיפוי של הצוברים.
- א לא מבוצע פיקוח אפקטיבי אחר צוברים ללא היתר.
- 6. אין גורם אחראי לצורך ניתוק צוברים וצנרת הולכה בשעת חירום.
- 7. הומצא תיק החירום אך אין בו התייחסות לנושא צוברי הגז.
- 8. המשמעות הינה כי לא ניתן לבצע פיקוח יעיל על נושא הבטיחות והשימוש בצוברים.
- 8. המידע והמיקום של צוברי הגז בעיר לא מתועדים ולא מתעדכנים במערכת המידע הגיאוגרפית הממוחשבת - GIS.
- 9. תהליך העבודה למתן היתר בנייה החל משלב המידע, בקרת התכן וטופס האכלוס, תומך את הדרישות ומבוקר בצמתים המרכזיים - אין הערות.
- 10. לא ניתן להפיק ממערכת ניהול ועדה לתכנון ובנייה (מערכת "קומפלוט") פירוט מלא של כל היתרי צוברי הגז בעיר משום שעד לשנת 2018 מהות הבקשה לא הייתה מפורטת ולכן היתר להטמנת צוברי גז ניתן כחלק מההיתר הכללי לכל בניין.
- צוברי הגז סומנו ע"ג המפות שהוגשו לאישור הוועדה כך שהיתר הבנייה ניתן לבניין על כל מרכיביו ללא הפרדה ובשל כך לא ניתן להפיק דוח של ההיתרים שניתנו ספציפית לצוברי הגז מהמערכת.
- ממנהלת מחלקת רישוי נמסר כי לנוכח העובדה שלא היה פירוט במהות הבקשה לא נעשו בדיקות לפני מתן היתר לכל הקשור לצוברים.
- 11. בבדיקת הביקורת עלה כי לכלל הבניינים אשר נדגמו למעט בניין אחד קיים תיעוד לכלל המסמכים כנדרש בחוק - אישור מעבדה מוסמכת ו/או אישור אגף הפיקוח על העבודה וכן היתר בנייה.
- 12. הביקורת רואה בחיוב קיום טופס טיולים הכולל בדיקת כל האישורים הנדרשים לרבות אישורי מעבדה מוסמכת לתקינות צוברי הגז.
- 13. כפי שניתן היה לראות במדגם כל הבניינים שנדגמו למעט אחד, הגישו אישור מעבדה מוסמכת או נמצא אישור משרד העבודה כנדרש בחוק.
- 14. במסגרת הביקורת דגמנו היתרי אכלוס שניתנו בשנת 2023 וביקשנו לראות את המסמכים הבאים:

- אישור מעבדה מוסמכת
- סימון ע"ג טופס טיולים כי אושר הסעיף ע"י גורמי האישור.

תקין

- 15. מבירור שערכה הביקורת עולה כי הוועדה אינה אוכפת כלל את נושא צוברי הגז, לרבות אכיפה של צוברים ללא היתר, צוברים שהותקנו בניגוד לחוק או בשטחים ציבוריים.
- 16. למחלקת רישוי עסקים אין כל מידע המפרט את כמות הגז בצוברים הפרוסים ברחבי העיר וכתוצאה אין להם מידע האם צוברים אלו נדרשים ברישיון עסק.
- 17. צוברים לצריכה עצמית - בתשובת מחלקת רישוי עסקים נמסר כי קיים עסק אחד בעל רישיון לצובר. - חברת " [REDACTED] " החברה משתמשת בגפ"מ, למילוי מכלי תרסיס לשימוש מסחרי ולהפצה.

ספר תקצירים

18. בדקנו מול מחלקת רישוי עסקים את נושא מכירת הגז. מבירור מול מחלקת רישוי עסקים נמסר כי:

- תחנות הדלק בעיר אינן מוכרות גפ"מ לרכבים ומשכך אינן נדרשות בקבלת רישיון עסק.
 - לא קיים מידע לגבי חברת **הוד השרון** ולא ברור למחלקה האם החברה משתמשת בגז לצורך מסחרי.
 - בריכת השחייה העירונית - השימוש בגז הינו לצורך חימום ולא לצורך מסחרי ומשכך אינה נדרשת בקבלת רישיון עסק.
19. אין בעירייה מידע מהימין ומעודכן אודות צוברי גז המוטמנים בשטחים ציבוריים.
20. אין גורם עירוני אשר מרכז, מתכלל ובוחר את הנושא.
21. לא הומצאו לידי הביקורת אישורי בדיקת תקינות הגז והיתרי הבנייה לצוברים כך שאין בידי הביקורת מידע האם הצוברים עומדים בדרישות התקן.

עיקרי ההמלצות:

1. מינוי גורמים עירוניים לנושא ובין היתר:
 - גורם מתכלל אשר יהיה אחראי לריכוז הטיפול בכל ההיבטים הקשורים בצוברי גז בשגרה ולעת חירום (איתור, רישום, מיפוי, טיוב הנתונים, רישוי ועוד).
 - מינוי גורם אחראי אשר יהיה אחראי לנושא ניתוק צוברי הגז וצנרות ההולכה בשעת חירום.
 - מינוי גורם עירוני שתפקידו לתכלל את המידע ואת פעולות הגורמים המקצועיים בעירייה לשם הקמת מאגר מידע וסימון הצוברים במערכת המידע הגיאוגרפי (GIS), לרבות בנתוני הצוברים שעבורם הנפיקה העירייה היתר בנייה כדין.
2. עריכת סקר יסודי ועדכני לאיתור הצוברים ומערכות ההולכה של הגז אשר הוטמנו ברחבי העיר ומיפויים.
- מוצע כי הסקר ייערך באמצעות עובדי אגף שפ"ע ומחלקת נכסים למיפוי הצוברים הממוקמים בשטחים ציבוריים, וכן באמצעות הפיקוח על הבנייה או גורם עירוני אחר למיפוי כלל הצוברים בשטח השיפוט העירוני.
3. על העירייה לדאוג לקבל, הן ממשרדי הממשלה הרלוונטיים והן מחברות הגז, מידע מלא ומעודכן על אודות הצוברים הקיימים בעיר (לרבות צנרת הגז במרחב הציבורי).
4. עדכון מערכת המידע הגיאוגרפית, לרבות הקמת שכבה נושאת לנתוני הצוברים, כדי ליצור תשתית מידע זמין בחירום ובכלל, שימש במידת הצורך לצורכי תכנון עירוני, תיאום תשתיות והיערכות למצבי חירום.
5. על העירייה לבצע סקר יסודי ועדכני תוך איסוף מידע מחברות הגז לשם איתור הצוברים ומערכות הולכת הגז ולהעלותם על גבי שכבת GIS.
6. יש למנות גורם אחראי לעדכון שוטף של מידע על צוברי הגז במערכת המידע הגיאוגרפית העירונית.

ספר תקצירים

עיקרי הממצאים

דוח מיוחד בנושא ניהול קנסות הפיקוח העירוני

במסגרת הביקורת בנושא "אגרת שולחנות וכיסאות" נמצא שחלק מהקנסות, שניתנו על ידי הפיקוח העירוני לא טופלו, לא צברו תוספות והצמדה ולא בוצעה לגביהם אכיפה. המשמעות - אובדן כספים לעירייה. לאור האמור, מצאנו לנכון להוציא דוח מיוחד על התנהלות העירייה בנושא.

ממצאי הביקורת:

1. במהלך 2000 – 6/2023 כ-410 קנסות לא ביצעו את מסלולם האוטומטי על פני ציר הזמן בכפוף להוראות הדין שקובעות שלקנסות שלא שולמו במועד מתווספים תוספות ופיגורים והם אמורים לעבור לגבייה. היקף של אובדן הכספים המוערך עומד על יותר כ-243,000 ₪¹.
2. אין גורם שמבצע מעקב אחרי הקנסות, מנהל את חיי הדוחות, מבקר ובודק אותם. הליקוי עלה באופן אקראי אגב ביצוע ביקורת אחרת ולא אותר על ידי הגורמים המנהלים את התחום או היה ידוע לעובדי הפיקוח העירוני.
3. במקרים שאותרו, המערכת לא עבדה באופן אוטומטי כך שהקנס ינוהל בכפוף להוראות הדין הרלוונטיות ויצבור את התוספות כנדרש.
4. קנסות חלוטים לא מועברים למשרדי עורכי דין לביצוע גבייה באופן ובתדירות קבועים אלא לפי החלטתו האישית של המנהל הרלוונטי ולעיתים פעם בחודשים רבים. אין קריטריונים או נהלים ברורים בנושא.
5. הטיפול בשליחת הקנסות הניתנים על ידי הפיקוח העירוני לרבות סריקת הקנס, שליחת הכנס והזנת פרטי המשלוח למערכת נעשית על ידי סגן מנהל המחלקה ולא על ידי מזכירה או עובד מנהלי אחר. לא ברור האם ביצוע משימות אדמיניסטרטיביות מסוג זה הינו חלק מתפקידו של סגן מנהל המחלקה והאם זה סביר שזמנו יושקע בכך.
6. יחידות הפיקוח והאכיפה משתמשות ב-6 סוגים שונים של פנקסי קנסות². הקנסות מנוהלים על ידי מספר גורמים שונים ואין גורם אחד מרכז ומתכלל את הנושא. יצוין, שהממצא מעלה שאלות נוספות ובין היתר, היעילות והעלות הכספית, האופן שבו מחשבים את הכמויות של הפנקסים וכו'. לא מצאנו מקום בשלב זה לבדוק את הנושא לעומק אלא להפנות אליו את הזרקור לתשומת לבם של ראש המנהל וראש אגף השפ"ע.

המלצות הביקורת:

- א. מומלץ לבדוק ולבחון מדוע הקנסות לא נוהלו אוטומטית במערכת בהתאם ל"תחנות" שהחוק קובע.
- ב. מומלץ למנות אחראי על מעקב וניהול של הקנסות, שיבדוק אותם פעם לתקופה שתיקבע מראש או על פי נוהל עבודה מתאים.
- ג. בהתאם, יש לקבוע מועדים ותקופות מתי הקנסות החלוטים יועברו לגבייה וכיצד יתבצע המעקב אחריהם באמצעות מחלקת הפיקוח העירוני.

¹ בהתאם לדוח שהתקבל מ"מלאוץ" ונותח על ידי הביקורת.

² הדוח מופק ממסופון ומודבק על גבי פנקס ייעודי שבו הוראות החוק ופרטי הגורמים הרלוונטיים בעירייה.

ספר תקצירים

- ד. מומלץ שעובדים שתפקידם לעסוק בניהול, לא יבצעו משימות של מזכירות. בנוסף, יש מקום לבדיקה האם מחלקת הפיקוח העירוני מנוהלת ופעילותה מבוקרת לאור היעדרו של מנהל המחלקה תקופה כה ארוכה.
- ה. מומלץ לבחון האם יש מקום אמיתי לכמות הגדולה של סוגי פנקסים והאם לא ניתן להסתפק בפחות וחלוקתם לפי סוגי העבירות. במסגרת זו, יש מקום לבדוק את העלויות והאם שינוי שיטת העבודה יכול להביא להתייעלות.